

Velký konflikt civilizací, ako ho v roku 1996 opísal harvardský profesor S. Huntington

- CZ24 News | 11. srpna 2022

SVET: Profesor Samuel Huntington napísal svoju slávnu knihu *Zrážka civilizácií* iba päť rokov po páde Sovietskeho zväzu a jeho prvotným cieľom bolo vysvetliť, čo sa to vo svete vlastne deje. Počas studenej vojny bol svet rozdelený *de facto* do troch táborov: demokratického, komunistického a tzv. tretích krajín. Demokratické a komunistické štáty proti sebe viedli v tretích krajinách sériu tzv. „proxy vojen“, čo boli lokálne konflikty menších a/alebo stredne veľkých armád podporované buď USA alebo ZSSR, pričom občas sa do podobnej „vojničky“ zaplietli aj veľmoci samotné (USA vo Vietname a Sovietsi v Afganistane).

Čo sa však stalo po páde tohto „systému?“ Profesor Huntington vysvetľuje, že po tom, ako sa rozpadla táto pomerne pevná globálna štruktúra, sa jednotlivé štáty a národy začali vracieť do svojich pôvodných „civilizácií“. A presne v tomto bode sa nachádzame dnes.

Civilizácie sveta

Huntington definoval osem civilizácií a ich „ústredných štátov“ takto:

Západná civilizácia – tvoria ju štáty katolíckeho a protestantského kultúrneho okruhu. Má dve jadrá – USA na jednej strane a francúzsko-nemecké spojenectvo na druhej.

Ortodoxná civilizácia – sem patria štáty ako Grécko, Bulharsko, Rumunsko, Ukrajina, Arménsko atď. a jej ústredným štátom je, samozrejme, Rusko.

Civilizácia Latinskej Ameriky – je nezávislá od Západnej civilizácie. Nemá žiaden ústredný štát, pretože ani jeden nie je dostatočne mocný, aby dokázal ostatné krajiny zmysluplne viesť.

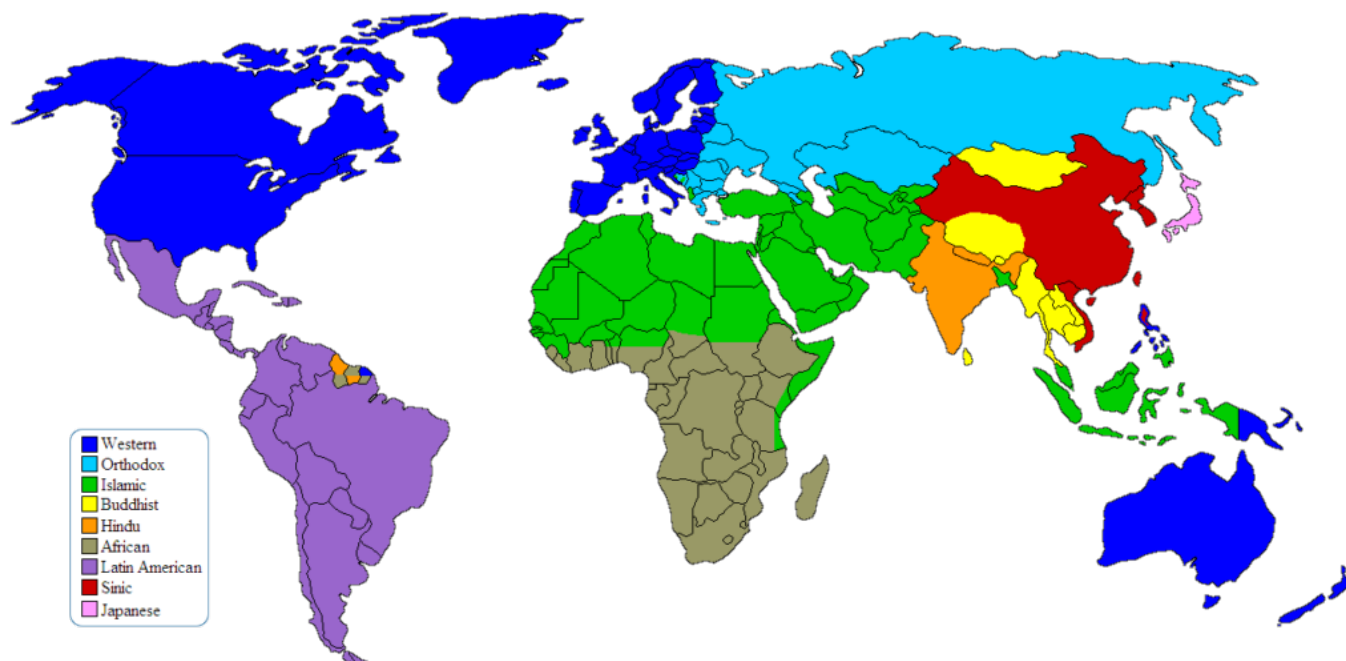
Islamská civilizácia – štáty od severnej Afriky cez Turecko až po Blízky a Stredný východ. Opäť, po zániku Osmanskej ríše tu absentuje ústredný štát. Mohol by ním byť Irán, no to je šiitský štát (šiiti tvoria len približne 15 percent moslimov, zvyšných 85 percent sú sunniti). Väčšie šance má Turecko, no to je koncipované nie ako islamský štát, ale ako sekulárna republika. Erdoganova politika by to však mohla zmeniť.

Čínska civilizácia – „Čína je civilizácia, ktorá sa tvári ako štát.“ S. H.

Japonská civilizácia – „Japonsko je civilizácia, ktorá je zároveň aj štátom.“

Africká civilizácia – štáty strednej a južnej Afriky.

Budhistická a hinduistická civilizácia – štáty Indie a juhovýchodnej Ázie.

Zdroj: wikimedia commons

Hungtington tiež definoval civilizáciu ako „najväčšiu a poslednú kmeňovú jednotku“.

Úpadok Západnej civilizácie a čo to pre nás znamená

„Západné kresťanstvo, najprv katolicizmus a potom katolicizmus a protestantizmus, je historicky najdôležitejšou charakteristikou Západnej civilizácie.“

S. H.

Hungtington hovorí, že Západná civilizácia bola pôvodne Európska civilizácia - v stredoveku tiež nazývaná ako „Christendom“ (Christianitas), kým dnes je to už Severoatlantická civilizácia. Štáty Západnej civilizácie medzi sebou viedli sériu obchodných aj vojenských zrážok, ktoré vyústili do kolonizačných snáh. Prapôvodným motívom zámorských ciest Európanov však bolo rozširovanie Božieho slova („*Chodte do celého sveta a hlásajte Evanjelium*“), ako aj túžba po zbohatnutí.

V 20. storočí sa snahy štátov Západnej civilizácie pretransformovali na vytvorenie takzvanej „Univerzálnej civilizácie“, čo je v podstate termín naznačujúci to, že všetky štáty všetkých kultúr by mali prijať politický a kultúrny model západných štátov (sekulárne demokratické republiky). To, čo však Západ vnímal ako vytvorenie nového spravodlivého svetového poriadku, vnímali ostatné civilizácie - a zvlášť tá Islamská - ako neokolonializmus.

Napoleonské vojny, 1. a 2. svetovú vojnu vnímali ostatné civilizácie ako *de facto* občianske vojny Západnej civilizácie. A vskutku: išlo o obrovské konflikty štátov prevažne Západu plus Ruska. Štáty ostatných civilizácií so Západom samé od seba vojny neviedli - vedeli, že by nemali šancu, pretože Západ bol príliš mocný.

Dôležité je tu však to nenápadné slovíčko „bol“.

Na začiatku 20. storočia tvorili obyvatelia Západu 44 percent svetovej populácie, dnes je to 11 percent

V roku 1900 vyrobil Západ 77 percent všetkého tovaru, v roku 2013 to malo byť už len 30 percent.

Po 2. svetovej vojne vlastnil Západ 45 percent globálnej vojenskej sily, v roku 2020 mal Západ

vlastniť už iba 10 percent globálnej vojenskej sily.

A takto by sa dalo pokračovať donekonečna. Huntignton z týchto faktov vyvodzuje jednoznačný záver: v budúcnosti môžu byť obyvatelia Západnej civilizácie opäť raz v ohrození – a to aj vojenskom – od ľudí z iných civilizačných okruhov.

„Alahova pomsta“

„Revolučný islam – produkt modernej spoločnosti.“

S. H.

Po 2. svetovej vojne nastal v islamských štátoch istý prozápadný ošiaľ. Džínsy, Coca-Cola, Mickey Mouse, sloboda, demokracia – to masu mladých lákalo. Ale prišlo rozčarovanie: morálny úpadok, vysoká nezamestnanosť, masové nepokoje, nestabilné vlády, úplatní politici...

Mladí, schopní, neortodoxní moslimskí učitelia preto začali zakladať akési islamské tradičné školy a hnutia – napríklad Moslimské bratstvo v Egypte – a tie už po pár desaťročiach začali rodiť prvé ovocie. Ako píše profesor Huntington, mladí moslimovia boli v 80. rokoch ďaleko religióznejší, ako ich rodičia. Tento trend sa v priebehu 90. rokov ďalej stupňoval.

Islamizmus sa pretransformoval z hnutia zubami-nechtami brániaceho vlastnú kultúru v hnutie široko expanzívne a... agresívne. Spolu s tým ruka v ruke prudko rástla moslimská populácia, ktorá v 80. rokoch tvorila iba 18 percent svetovej populácie, no v roku 2025 by to už malo byť 30 percent.

Moslimovia pritom vnímajú Západnú civilizáciu ako podradnú voči svojej, Islamskej civilizácii. Každá intervencia USA a spojencov na Blízkom východe je nimi preto vnímaná ako hlboká urážka od „podradnej“ civilizácie, ktorá raz bude „pomštená“.

Slovami profesora Hungtingtona:

„Problémom pre Západ nie je islamský fundamentalizmus, ale ISLAM – odlišná civilizácia ľudí, ktorí si myslia, že sú nadradení Západu... Problémom pre Islam nie je CIA, či USA; je ním Západ ako taký.“

Islam je doposiaľ jedinou civilizáciou, ktorá dokázala Západ smrteľne ohroziť – a to minimálne 2-krát. Podľa Hungtingtona táto historická, už viac ako 1000-ročná averzia, rozhodne neskončila. Čaká len na svoju príležitosť.

A tá už je na obzore.

Ríša stredu

„Už sa viac nemôžeme tváriť, že Čína je len ďalší veľký hráč. Je to ten najväčší hráč v dejinách sveta.“

S. H.

Profesor Huntington už v roku 1996 správne označil za najväčšieho rivala Západu Čínu. Je to ďalšia civilizácia, ktorá sama seba považuje za nadradenú Západnej. Čína znamená v preklade „Ríša stredu“. Na rozdiel od Islamskej civilizácie je však ešte o niekoľko storočí staršia než Západ samotný a, samozrejme, technologicky a kultúrne je to nezastaviteľný nákladný vlak.

Islamskí myslitelia sa obracajú smerom k Číne. Vidia ju ako vhodného spojenca proti dávnemu nepriateľovi. A vedia, že zrážka medzi Západom a Čínou je viac ako len možná. Dokonca si ju želajú.

Slovami Muammara al-Kaddáfího:

„Chceme vidieť konflikt medzi Čínou, ako vodcom konfuciánskeho sveta, a Amerikou, ako vodcom sveta križiakov. A my budeme vždy bojovať proti križiakom.“

Čína je tiež prekvapivo militantná a agresívna civilizácia. Ako uvádza prof. Huntington:

„Použité násilie v krízových situáciách: ZSSR v 30 percentách prípadov, USA 18 percentách, Británia 12 percentách, moslimovia v 54 percentách, Čína v 80 percentách prípadov.“

Rusko, Japonsko či latinské štáty považuje Huntington za tzv. „prelietavé civilizácie“, ktoré sa vždy k niekomu pridajú. V súčasnej dobe ide Japonsko so Západom, kým Rusko s Čínou a islamskými štátmi. U Juhoameričanov je to pol na pol.

Čínu vnímal profesor ako najhlavnejšieho adepta, ktorý môže kombináciou svojej agresívnej teritoriálnej politiky a obrovskej vojenskej a ekonomickej sily spustiť reťazovú reakciu onej „medzicivilizačnej globálnej vojny“. Za istých okolností je možné sa takémuto scenáru vyhnúť, no to by vyžadovalo značné manévrovacie schopnosti z viacerých strán.

AUTOR: Matej Gavlák

ZDROJ: Christianitas